

Školitelský posudek na diplomovou práci

Název práce:

Stanovení mutačního spektra a frekvenčního zastoupení variant u genů zapojených v signalizační kaskádě melanokortinového receptoru 4. typu (MC4R)

Jméno autorky: Bc. Izabela Toman, Katedra antropologie a genetiky člověka, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Školitel: Mgr. Josef Včelák, Odd. molekulární endokrinologie, Endokrinologický ústav, Národní 8, Praha 1

Cíle práce

Cílem diplomové práce (dále DP) bylo stanovit mutační spektrum a frekvenční zastoupení jednotlivých variant ve vybraných genech spojených s monogenní obezitou, kódujících signalizační kaskádu melanokortinového receptoru 4. typu (geny MC4R, POMC, SIM, BDNF) u české obézní populace.

Jednotlivé postupné cíle, které byly v průběhu řešení diplomové práce realizovány:

- I. Zvolení vhodné a ekonomicky výhodné technologie pro sekvenování velkého množství DNA u vybraných genů spojených s monogenní obezitou.
- II. Identifikace variant zapojených v MC4R signalizační kaskádě ve vzorcích DNA získaných ze vzorků krve ze studie COPAT a vzorků zaslaných do Endokrinologického ústavu na cílené vyšetření pro monogenní obezitu. Vytvoření DNA knihoven a následná sekvenace genů MC4R, POMC, SIM, BDNF u dostatečně validní kohorty české dětské a dospívající populace. Bioinformatické vyhodnocení sekvenačních dat. Anotace kauzálních variant.
- III. Porovnání výskytu kauzálních variant způsobujících monogenní obezitu v reprezentativním vzorku české populace oproti mezinárodním datům publikovaným na obézních populacích.

Struktura (členění) práce

Práce je přehledně členěná do 11 kapitol, které odpovídají zadání práce. Je doplněna o seznam zkratk. Sekvence použitých primerů pro přípravu DNA knihoven jsou uvedeny v samostatné příloze. Po rozsáhlém teoretickém úvodu, který sumarizuje aktuální stav poznání, následují kapitoly věnované použité metodice, popisu jednotlivých kohort a výsledkům. Práce je zakončena diskuzí a závěrem, který shrnuje plnění cílů DP. Rozsah DP práce (94 stran) považují za přiměřený, odpovídající charakteru DP a významu jednotlivých částí.

Autorka použila rozsáhlé literární zdroje (přes 100 citací a odkazů). Rešerše je relevantní. Drobným nedostatkem je neuvedení české publikace o prevalenci mutací genu pro MC4R na české kohortě dětí (Hainerová et al. 2007), která tak nemohla být diskutována vzhledem k výsledkům DP. Uvedené literární a jiné zdroje jsou citovány správně. Při závěrečném formátování textu se u některých citací rozpadl vzhled zarovnáním do bloku.

Výsledky získané sekvenací genů MC4R, POMC, SIM, BDNF na 4 českých kohortách jsou prezentovány na 8 stranách a následně diskutovány na 10 stranách. Tyto části DP mohly být trochu rozsáhlejší, ale na druhou stranu je nutné podotknout, že je obtížné porovnávat výsledky získané na českých kohortách studovaných v DP s jinými publikovanými pracemi, jelikož publikované kohorty z jiných zemí byly vybrány na základě jiných kritérií a tudíž výskyt monogenní obezity je neporovnatelný.

Formální úroveň

Formální úroveň je standardní, splňující veškeré požadované standardy DP. Práce je velice přehledně členěná, čtivá, je dokumentována řadou obrázků, čeština je kultivovaná. Práce je téměř bez překlepů a chyb ve formátování, bez závažnějších gramatických chyb. U některých grafů by se daly zlepšit popisky os, někdy jsou graficky nepoměrné velikosti použitých písmen.

Splnění cílů

Cíle práce jsou splněny. Podařilo se zcela naplnit anotaci DP. Úspěšně se sekvenovalo 1903 DNA dětí z české populace u 4 genů spojených s monogenní obezitou a byla tak získána jedinečná populační data. Přestože se jedná o extrémně vzácné onemocnění, podařilo se identifikovat několik nositelů kauzálních mutací. Autorka získané výsledky v rámci možnosti diskutovala a porovnávala s jinými populacemi. Zde je nutné podotknout, že u části pacientů a u souboru obézních z FN Olomouc neměla k dispozici žádné klinické údaje.

Celkové hodnocení

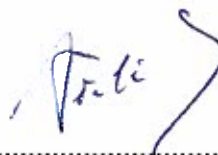
Autorka byla velmi laboratorně zručná, pečlivá a pracovitá. Její laboratorní práce byla časově náročná, jelikož přístroj zapůjčený na přípravu knihoven byl zapůjčen jen na velmi krátkou dobu včetně zaučení a jeho zapůjčení z USA se stále posouvalo z důvodu proticovidových opatření. Praktickou část DP, splnění všech cílů a přístup studentky v laboratoři hodnotím výborně.

Diplomová práce je první prací studenta, kdy musí poprvé syntetizovat získané znalosti během studia s výsledky své experimentální části DP. Naučit se výsledky vyhodnotit a diskutovat. Autorka je vysoce inteligentní, ale trochu jí chybí trpělivost se nad tématy zamýšlet do větší hloubky. Ze získaných výsledků se dalo vytěžit malinko více informací a souvislostí.

Práci celkově hodnotím pozitivně, autorka prokázala značnou orientaci v problematice, přestože se jedná o náročné lékařské téma. Drobné chyby v klinické terminologii a interpretaci fyziologických pochodů a získaných výsledků lze prominout vzhledem k přírodovědnému vzdělání autorky. Před publikováním výsledků DP budou ještě konzultovány s klinickými obezitology. Kladně hodnotím slušný objem precizně vyhledaných aktuálních článků a správné pochopení mnohde velmi složité problematiky.

Doporučuji přijetí práce k obhajobě a hodnotím ji chvalitebně.

V Praze dne 26. května 2022

Mgr. Josef Včelák